

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Nesreča.

Nesreča zraste čez noč.
Nesreča pride nepovabljena.
Nesreča te dočaka na vsaki stezi.
Nesreča preži v vsakem kotu.
Nesreča ne počiva.
Nesreča ne praznuje.
Nesreča ne orje in ne seje, pa vendar dobro živi.
Ena nesreča jaha drugo.
Ena nesreča odpre vrata drugi.
Ena nesreča stopa drugi na prste.
Za malo nesrečo pride rada velika.
Ena nesreča pride redko sama.
Boljši ena nesreča ko dve.
Ena nesreča — nobena nesreča.
Ne hodi nesreča po zemlji ampak po ljudeh.
Nesreča pride čez ljudi, ne čez hribe.
Nesreča se tudi pragov palače ne ogne.
Nesreča nima koč, da bi jo vanjo zaprli.
Pri vsaki nesreči je tudi sreča.
Nesreča enega je sreča za drugega.
V nesreči se pokažejo prijatelji.
V nesreči si oglej močne duše!
Na prešlo nesrečo je dobro misliti.
Nesreča je večkrat hči dobre matere.
Nesreča naj le tepe, le da ubije ne.
Največja nesreča je, če kdo izgubi glavo.
Vsaka nesreča se prenese, če je le kruh.
Nesreča drugih je nam le sen.
Lastna nesreča se tehta na cente, tuja na funte.
Nesreči se vsak rad ogne.
Nobena nesreča večno ne traja.

(Konec.)

Drobiž.

V. Steska: Sprehod po Ljubljani.
(Kažipot našim šolarjem-izletnikom.)

Ljubljana je poglavito mesto slovenskega naroda. Zato je prav, da si to mesto natančneje ogledamo.

Če prideš v Ljubljano z dolenske postaje in kreneš po Dolenjski cesti

nekoliko nazaj, zagledaš salezijansko cerkev Marije Pomocnice na Rakovniku. Tu je bil že od nekdaj gradič, ki ga vidimo tudi že v Valvazorju. Na sliki nam Valvazor kaže pred gradom lep vrt in na dvorišču kočijo, v katero je vpreženo šest konj. Tako so se vozili včasih knezi. In res! Lastnik tega gradu je bil tedaj knez Eggenberg. Leta 1901. so dobili gradič v last salezijanci. Pričeli so pred gradičem zidati novo poslopje in potem novo cerkev. To cerkev so zidali od l. 1904. do 1908., dovršili so jo pa l. 1923/24. Krasni veliki oltar ima obliko ciborija. Stebri so iz dragocenega marmorja. Poleg cerkve je salezijanski zavod. V njem vzdržujejo salezijanci obrtne šole za čevljarje, krojače in mizarje ter višje gimnazijske razrede za svoj redovniški naraščaj. Do l. 1925. so imeli ljudsko šolo z internatom, ki so jo pa zdaj opustili. Na levi od cerkve na Rakovniku je lurska votlina.

Po dolenski cesti hodé vidimo na desni Suhi bajer, vojaško strelišče, kjer so med svetovno vojno ustrelili 22 »izdajalcev«, ki so v tej grozni dobi izgovorili kako nepremišljeno besedo.

Med Dolenjsko in Ižansko cesto je velik obzidan vrt: botanični vrt, ki so ga ustanovili l. 1810. V njem se hranijo različne vrste drevov in drugih rastlin v učne namene.

Čez Gruberjev kanal pridemo na Karlovško cesto. Ta kanal je začel kopati jezuit o. Gabriel Gruber (1773 do 1780), zato se imenuje po njem. Voda prihaja v ta kanal iz Ljubljane in se pri Štepanji vasi spet izliva v Ljubljanico. Tako se odvaja mnogo vode, in povodnji na Ljubljanskem barju so postale redkejše.

Od Karlovške ceste na levo do Ljubljane je zdaj cel oddelek mesta; pred 30 leti pa je bil tu velik travnik Prule (iz nemškega Brühl = loka, moker travnik). Na desno se pa dviga

lepo, gradiču podobno poslopje »Sa-massova vilac«, kjer je Samassova rodbina imela 178 let svojo zvonarno; zdaj jo pa vodijo »Strojne tovarne in livarne«. Pod to zvonarno se cesta zoži in stopimo v Florijansko ulico. Do l. 1792. so stala tu mogočna Karlovška vrata (ime od mesta Karlovca), ki jih je ljudstvo imenovalo »Pisana vrata« zato, ker je bilo poslopje poslikano. Ko so mestno obzidje podrli, so padla tudi mestna vrata.

V starih časih je moralo imeti vsako mesto utrjeno obzidje, tako tudi Ljubljana. Od Karlovških vrat se je spenjal zid ob pobočju griča Grad do ljubljanskega gradu; od tam po severnem pobočju dol na Vodnikov trg in dalje do Ljubljance. Ob Ljubljanci se je obzidje vilo do Vozarskega pota in ob tem potu do Karlovške ceste.

Vrat je imela Ljubljana šest: Razen Pisanih vrat še Vodna vrata na Žabjaku in Ljubljanski nasproti izlivu Gradaščice; Križanska vrata pred križansko cerkvijo; Vicedomska vrata med univerzo (deželni dvorec) in Kastnerjevo hišo poleg Filharmonije; Špitalska vrata ob frančiškanskem mostu pri vhodu v Stritarjevo (prej Špitalsko ulico); Klosterska vrata, imenovana po nekdanjem frančiškanskem samostanu, tik Fabijanove hiše na Vodnikovem trgu.

Med l. 1780.—1792. pa so porušili mestno obzidje in mestna vrata. Te utrdbe so bile namreč proti novim topovom brezuspešne, zdravju pa zelo škodljive, ker so branile vetrovom pot skozi ulice, da se vlaga ni mogla sušiti. Kamenje teh utrdb so porabili večinoma za obzidje pokopališča pri Sv. Krištofu.

Ulica Sv. Florijana, Stari trg, Rožna in Hrenova ulica ter Žabjak so najstarejši del ljubljanskega mesta.

Cerkev sv. Florijana so zidali (1672) v spomin na strašni požar iz l. 1660. V tej cerkvi se časti stara slika žalostne Matere božje (iz l. 1639.). V desni kapeli je shranjen kip sv. Janeza Nepomučana, ki ga je izklesal

l. 1727. kipar Francesco Robba. Ta kip je stal prej v kapelici ob Savi tik Črnuškega mosta. Ko je kapelica razpadla, je prišel kip v skladišče in l. 1875. v cerkev sv. Florijana. — Nad stranskim vhomom v cerkev sv. Florijana je freska Marije Pomočnice. Prvotno jo je naslikal Janez Potočnik l. 1875., na novo Janez Wolf, l. 1922. pa Matej Sternen. Glavna slika sv. Florijana v cerkvi je Herrleinova. Zanimivi vodnjak zunaj pod zvonikom je iz dobe okrog l. 1780., semkaj postavljen pa l. 1862.

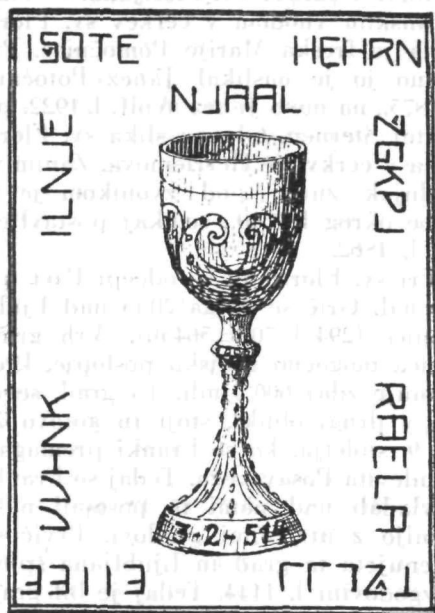
Pri sv. Florijanu se odcepi Pot na Grad. Grič se dviga 70 m nad Ljubljano (294 + 70 = 364 m). Vrh griča venča mogočno grajsko poslopje, kjer stanuje zdaj 600 ljudi. Ta grad, seveda v drugi obliki, stoji tu gotovo že od 9. stoletja, ko so Franki premagali Ljudevita Posavskega. Tedaj so Franki zavladali nad nami in posejali našo zemljo z utrjenimi gradovi. Prvič se imenujeta ta grad in Ljubljana sploh v zgodovini l. 1144. Tedaj je bil grajski oskrbnik Udalrik, brat koroškega vojvode Henrika. Sedanje zidovje je večinoma iz 16. veka, samo vrh zvonika je iz l. 1848. S tega zvonika (dostop je prost) je najlepši razgled po ljubljanski okolici, zlasti na Kamniške planine, na Barje in Krim. Grajska kapelica je bila prejkone zidana l. 1444. na kar spominja najstarejši zvon. L. 1489. je ustanovil cesar Friderik III. na gradu službo duhovnika. Na gradu je stanoval v začetku oskrbnik, grajski načelnik, grajski grof, pozneje deželni glavar, potem spet oskrbnik. Tu so zapirali ujete Turke, v 18. veku ujete Pruse, pozneje pa Francoze in Lahe. Nato so stanovali tu vojaki; od l. 1814.—1895. je bila tu kaznilnica za večje hudodelce, a po potresu se je preselila v Maribor. L. 1905. je grad kupilo mesto in priredilo tu stanovanja. Med svetovno vojno so bili tu zaprti ujeti Italijani, ki so pod vodstvom poveljnika podpolkovnika Kerna grajsko poslopje in pota na Grad temeljito popravili ter speljali vodovod do vrha.

(Dalje prihodnjič.)

Uganke, skrivalnice in drugo.

1. Kelih.

(N. P., Kočevje.)

2. Spremenitev.

(Miroljub, Kočevje.)

Slovan, mora, vera, meso, vreča, dama, žeja, botra, ave, deva, mira, krsta, rena, Nace.

Zamenjaj črke gornjih besed tako, da dobiš nove besede. kojih začetnice povedo vašno naročilo!

Rešilci in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 10 dni po izidu lista in se objavljajo le imena onih rešilcev, bodo rešili vse zagonetke — v prihodnji številki.

Vabilo na naročbo.

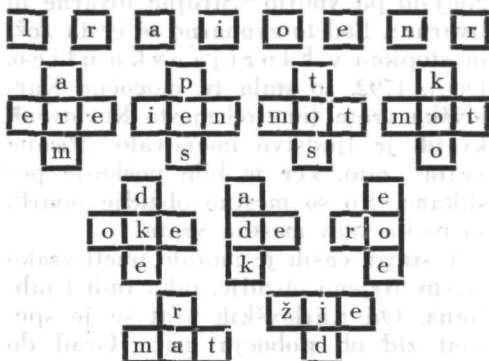
Pred vami leži prva številka 58. letnika »Vrtca«. Rad bi vam drugoval tudi to šolsko leto, Rad bi vam bil dobrodošel gost.

Ste li kaj mislili nanj veseli počitniški čas? Kaj pa strici in tete, stare mamice, botri in botrice — kakor smo vam koncem šolskega leta priporočili, da jih obiščite — so se kaj obnesli in obnesle? Pa je šlo morda res vse za igranje, zabave in sladkarije? Tedaj pač ne bo drugače, nego da potrkate pri očku in mamici. Brez »Vrtca« pa kajpak ne smete v novo šolsko leto. Šolar, šolarica brez mladinskega lista sta kakor samotni popotnik, ki mora skozi neznane kraje brez tovariša. Koliko prijetnejše je, če sta dva, ki se razumeta, bodrita, tolažita in zabavata! Dober tovariš vam hoče biti »Vrtec« skozi težko šolsko leto. Se ga li ne boste z veseljem oklenili?

Za leto 1927/28 bo naročnina za »Vrtec« in »Angelček« skupaj 22 Din za »Vrtec« sam 14 Din, za »Angelček« sam 8 Din. Naročnino sprejema uprava »Vrtca« v Ljubljani Sv. Petra cesta št. 88. — Ček, račun uprave ima št. 10.470.

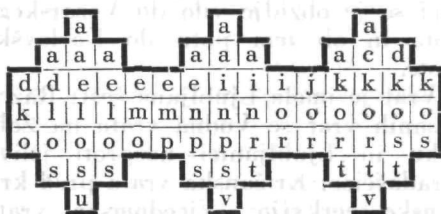
3. Sestavljalnica.

Napravi iz sledečih likov kvadrat, s katerim boš bral znan pregovor:

4. Črkovnica.

(Miroljub, Vižmarje.)

Razvrsti črke v gornjem liku tako, da boš čital v navpičnih vrstah od vrha navzdol brsede nastopnega pomena: žensko ime, svetopisemska oseba, delavnica, kemična prvina, del sobe, žuželka, tekoča voda, vas na Gorenjskem, dan, časomer, lovska priprava, posoda, svetopisemska oseba, kmetijski delavec, število.

Če si pogodil prave besede, boš čital v srednji vodoravni vrsti pregovor.